

Preek n.a.v. Psalm 121

[meteen dia 1]

Ik neem u mee naar het Noorse fjordengebied. Naar het plaatsje Loen. 13 september 1936.

Daar vond toen een verschrikkelijke gebeurtenis plaats:

Deel van de berg raakte los: steenmassa van 1 miljoen m³; stortte 800 meter naar beneden.
70m hoge vloedgolf: dorpje deels verwoest, 74 mensen komen om (41 nooit gevonden)

In 2006 waren we daar. Wandeling was uitgezet. Deels over de gevormde eilandjes.

Langs de route markeringspunten met Bijbelteksten.

De laatste tekst is Psalm 121. Vlak voordat je bij het gedenkteken v direct na de ramp komt.

Waarom? → Die psalm werd 's zondags na het ongeluk in de kerk gelezen

Treffend dat ze juist op dat moment, na die verschrikkelijke ramp Psalm 121 lezen.

Aan de ene kant snap je wel waarom ze zich met deze psalm identificeren.

De bergen zijn letterlijk over hen heen geraasd.

De vraag van die pelgrim [Ps. 121 is een pelgrimslied] is ook hun vraag:

'Ik kijk omhoog naar de bergen – waar komt mijn hulp vandaan?'

En net als bij die pelgrim: niet van de bergen. Die zijn juist een bron van gevaar.

Die hebben hen juist in de ellende gestort.

Maar waar komt dan wel hulp vandaan?

Ja, want hulp hadden die mensen daar beslist nodig.

Wat een immens verdriet! En hoe moet het nu verder? Wie helpt ons??!

Ja, wie helpt ons? Mij? [2] Kernvraag van deze psalm.

Die vraag kan ook op ons: u/jou afkomen.

Je hebt grote zorgen over de toekomst. Je dreigt je baan te verliezen.

Je hebt een slecht bericht van de dokter gehad. Vul maar in ...

Niemand die je echt kan helpen.

Niemand? *Nee, dat is beslist niet waar! - zegt Psalm 121.*

Er is beslist wél iemand die helpen kan. Eentje om precies te zijn.

En die ene dat is God. De Schepper. De Heer die hemel en aarde gemaakt heeft!

Daarmee zijn we meteen bij de kern van deze psalm.

Is er wel hulp? **Ja, absoluut. Hulp is er voor je van God.**

[3] Daar cirkelt het om heen in deze Psalm en dus ook in deze preek: **God helpt je.**

Als ik dat zo zeg, dan komen we onvermijdelijk voor de vraag: hoe helpt God dan?

Wat zie ik daarvan? Wat kan ik ervan merken? Kan ik er wat mee in mijn leven.

[4] Nou – daar heeft deze psalm ook heel wat over te zeggen.

Nee – niet alles. En nee – deze psalm vertelt niet het hele verhaal.

Goed om je te bedenken: hier niet te maken hebben met een leerstellig gedeelte. [4.1]

We hebben hier niet van doen met een brief van Paulus of Petrus.

Of met een bladzijde uit een boek over de geloofsleer.

Hier wordt niet even met een paar pennenstreken *de leer over de voorzienigheid* uiteengezet.

Voorzienigheid:

Over hoe God alle dingen in zijn hand heeft. Wat Hij wel en niet doet.

Hoe het zit met zijn toelating. Of Hij je misschien soms ook moeiten actief toedeelt.

Daar ga ik straks Paulus en Petrus nog wel bijhalen. Wees gerust ...

Dus: niet het hele verhaal, maar wel een belangrijk accent. [4.2]

Deze psalm zet een onmisbaar accent heel stevig neer. Daar gaan we nu naar kijken.

Dat accent wordt misschien duidelijk als we letten op de structuur van deze Psalm.

Het is een pelgrimslied – bedoeld om op reis van een naar Jeruzalem samen te zingen.

Veel uitleggers zien in deze psalm een gesprek tussen 2 of 3 pelgrims. Voor het gemak: 2.

De eerste stelt die angstige vraag. Hij ziet die hoge bergen en hij denkt: hoe komen we daar doorheen?

Hij ziet er dus letterlijk en figuurlijk als een berg tegenop.

Zoals wij dat ook kunnen – als we voor iets heel moeilijks staan.

Deze pelgrim zinkt de moed in de schoenen. Hij is bang. Bang voor de bergen waar ze doorheen moeten.

Want daar is het gevaarlijk. [wij –NL-ers: vaak naartoe op vak. vanwege schoonheid, maar: bron van gevaar]

* Het kan er plotseling gaan onweten.

* Er kunnen rovers zitten. [was zo in die tijd; Bijbel: verhaal barmhartige Samaritaan]

* Je kunt er struikelen over steentjes. Je kunt in een ravijn vallen.

‘Komt dit wel goed?’ vraagt die eerste pelgrim benauwd. ‘Wie helpt mij?’

Maar dan herinnert hij zich de woorden die hij zo vaak heeft gehoord:

‘Mijn hulp komt van de Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft’.

En daar gaat de volgende pelgrim op door. Die tweede heeft duidelijk meer vertrouwen.

Even tussen twee haakjes: dat is ook het mooie van samen zijn. Samen geloven.

Als de één het niet meer ziet zitten, dan zegt de ander: ‘ja maar, joh, er staat toch in de Bijbel ...’

Dat gebeurt hier ook. Die tweede pakt die belijdenis op: ‘mijn hulp komt van de Heer’ en zegt:

Ja, precies. De Heer waakt over je. *Hij* zorgt ervoor dat je niet struikelt.

En Hij slaapt niet. Ligt nooit even te doezelen. Hij is er altijd. Verslapt geen moment.

Hij is de schaduw aan je rechterhand = de minst beschermde kant van een krijger uit die tijd [links schild, rechts je zwaard]. Hij dekt je waar je het zwakst bent. Onophoudelijk, als de schaduw waar je nooit los van kunt komen.

Hij beschermt je tegen de zon – geen zonnesteek.

Ook de maan zal je niet steken [dacht men in die tijd/maanziek/Engels: lunatic]

En dan als samenvatting zegt hij het heel sterk: ‘De Heer behoedt je voor alle kwaad’.

We zijn hier dus getuige van een geloofsgesprek.

Waar de één er als een berg tegenop ziet, zegt de ander:

Wees toch niet zo bezorgd, de Heer is toch bij je?! Hij is ontzettend dichtbij.

Hij is aan alle kanten om je heen.

B+z [luisteraars voor de radio]: [4.3] God is niet ver weg, maar heel dichtbij.

Deze psalm maakt het duidelijk en eigenlijk de hele Bijbel: God *wil* ook dichtbij zijn.

Zo’n God is Hij. Hij heeft alles geschapen. Maar heeft daarna niet de boel de boel gelaten!

Daar begint het dus mee:

De Heer is dichtbij. Helemaal om je heen.

En vanuit dat dichtbij-zijn van God krijgt zijn hulp nu nadere invulling.

In de Psalm ligt de volle nadruk op dat God je bewaart. [4.4]

Tot 6x toe wordt dat gezegd in allerlei toonaarden

[NBV: verschillende woorden: wachter, Hij waakt/behoedt]

Met de bedoeling: vertrouw daar nu op. Vertrouw erop dat God er niet alleen is, maar ook echt voor je zorgt. Je ook echt bewaart.

[5] Wat houdt dat bewaren door God dan in?

Moet ik me dat zo voorstellen dat als ik maar in God geloof, op zijn hulp vertrouw etc., mij nooit iets ergs overkomt? Dat is toch wat de psalm lijkt te zeggen. Het meest stellig in vs. 7: ‘De Heer zal je bewaren voor alle kwaad’.

Ik denk dat de meesten van ons [ik ook] afvliegen op die stelligheid. En vragen: is dat wel zo?

Er gebeuren toch ook ongelukken, rampen. Je kunt toch ook een erge ziekte krijgen enz.?

En dat is ook zo. De Bijbel ontkent dat ook absoluut niet. Integendeel. De Bijbel leert ons niet: geloof in God, vertrouw op Hem en je leven wordt één-en-al rozengeur en maneschijn.

Dat wordt wel genoemd het welvaartsevangelie: geloof en het zal je goed gaan.

[5.1] Maar dat leert de Bijbel dus absoluut niet. Alleen al in de Psalmen kom je heel vaak mensen in diepe nood, diep verdriet tegen. Het kwaad en het lijden zijn [alleen al] in de Psalmen een levende realiteit. Bijv. Psalm 23 [5.2] [ook zo’n geliefde psalm] heeft het over een dal van diepe duisternis.

Nee, de Psalmen en de Bijbel als geheel weten echt wel van grote moeite, zorg en verdriet.

Alleen, daar ligt in deze psalm dus niet het accent op.

Het volle accent ligt erop dat God een God is die bewaart.

En de oproep is om te vertrouwen op zijn bewaring.

Soms gaat dat bewaren misschien anders dan jij zou willen.

Maar heel vaak – veel vaker misschien wel – ook niet.

De oproep is juist om je aan Gods bewarende zorg toe te vertrouwen.

Het geloof zegt: nee, [5.3] ik ben niet aan het blinde toeval overgelaten. Gelukkig niet. Dat zou pas echt erg zijn. Want dan is er zeker geen bodem onder mijn bestaan. Nee, gelukkig is er een God die mij bewaart en mijn leven leidt. Daar vertrouw ik op.

Vertrouwen. Dat is niet: vooruitzien dat het zus-of-zo zal zijn. Alsof een mens dat kan weten.

Als je je kinderen naar school laat fietsen, dan mag je dat doen in vertrouwen:

De Here is erbij. In geloof kun je dan zeggen: de Here zal ze bewaren.

Zal mijn man vanavond heelhuids weer thuis komen?

In geloof kun je dan zeggen: de Here zal hem bewaren. Hij is erbij.

Voordat we nu ja-maar gaan zeggen:

realiseer je je eerst eens hoe vaak de Here je al bewaard heeft! [5.4]

Wij tellen ahw de keren dat het mis gaat en zeggen dan, vragen vertwijfeld [als het om iets ernstigs gaat]: waar was God? Sliep Hij? Lette Hij even niet op? Als Hij zo machtig is als de Bijbel zegt, dan had Hij het toch kunnen voorkomen? Begrijpelijke vragen. Zeker.

→ Maar tellen we ook de keren dat Hij ons bewaarde? Al die keren dat Hij ons ergens voor behoedde? Misschien is dat wel vaker dan je denkt. Weet het eigenlijk wel zeker.

→ God bewaart heel vaak wel voor allerlei onheil! En daar mag je Hem ook om vragen.

Goed. [6] Dan nu toch over de vraag: en als het nou anders gaat.

Als je wel iets ergs overkomt? Hoe moet ik het dan zien dat de Here me bewaart?

Nogmaals: dat is niet de focus van de psalm. Maar weet je wat die pelgrim van Psalm 121

vermoedelijk zou antwoorden als je hem zou vragen: ja, maar, als het nou anders gaat? Als ik toch struikel? Als ik toch val? Als ik misschien omkom?

Dan zou hij zeggen: ook dan zal de Heer je bewaren. [6.1]

Waarom denk ik dat?

Omdat dat vertrouwen op God is. Geloven dat Hij in *alle omstandigheden* voor je wil zorgen.

En omdat ik geloof dat Hij dat ook kan. Dat Hem niks ontglipt. Er gaat niks buiten Hem om.

Jezus zelf heeft gezegd: 'er zal geen haar van je hoofd vallen zonder de wil van je hemelse Vader.' [6.2]

Niks gaat buiten zijn bestuur om.

En als er dan hele moeilijke dingen gebeuren? Als ik, zoals Psalm 23 dat zegt [die ik eerder aanhaalde],

door een dal van diepe duisternis ga?

Dan mag ik weten: [6.3] ik zal niet boven vermogen verzocht worden – dat zal God niet toestaan [1

Kor. 10]. Dan mag ik weten: [6.4] de Heer zal me troosten – rechtstreeks uit Psalm 23.

Hij is immers zo machtig dat Hij me rust en vrede kan geven – midden in grote ellende.

En dat is precies wat de Bijbel ook belooft. [6.5]

'Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren'. *Dan* zal God dat doen. Wanneer?

→ Als je God vraagt wat je nodig hebt en Hem dankt in je gebeden, zegt Paulus.

Dat doet God dus als je in verbondenheid met en afhankelijk van Hem leeft. Als je Hem daar in gebed om vraagt. *Dan* bewaart Hij je hart en je gedachten.

En weet u, b+z [luisteraar]: deze woorden zijn al zo vaak waar gebleken.

Hoe vaak is Psalm 121 niet aan het ziekbed gelezen – en hoe vaak gaf dat de zieke geen rust.

Voor heel veel mensen – voor u misschien ook wel – betekent deze psalm heel veel.

Hij wordt bij jubilea gelezen, maar als ik me niet vergis nog veel vaker bij moeite, ziekte en

begravenissen. Waarom? Omdat het waar is: God bewaart je hart en je gedachten in *Christus Jezus*.

Dat brengt me bij nog een belangrijk detail uit deze psalm. [7]

In vs. 7b gaat het opeens over 'je leven': Hij waakt over *je leven*. [7.1]

Het woord dat daar staat, duidt je hele wezen aan.

Kun je ook wel vertalen met ziel. [gebeurt ook vaak]

Daarvoor ging het de hele tijd alleen maar over 'je'. Maar nu dus: je leven of je ziel.

Dat moet wel met opzet zijn.

Je ziel: dat zit dicht aan tegen die tekst van net waar het ging over dat God *je hart en je gedachten* bewaart.

Daar stond bij: in Christus Jezus. Van Hem kon Psalm 121 nog niet weten.

Maar het kan toch geen toeval zijn dat – nadat de dichter heeft gezegd: Hij waakt over je ziel – er dan die zin volgt waar velen ook zoveel troost uit putten: 'De Heer houdt de wacht over je komen en gaan'.

Dat gaat niet – of niet alleen – over reis van die pelgrim van en naar Jeruzalem.

Want er staat bij: tot in eeuwigheid.

Opeens komt er dus enorme diepte in de psalm: [7.2] *Hij waakt over je ziel – van nu tot in eeuwigheid.*

Zo kom ik bij iets heel belangrijks.

We hebben gezien: de Heer heeft alles in de hand. Hij waakt over ons leven. Hij beschermt. Hij is actief voor ons.

We zien nu ook: dat alles heeft een doel. Hij wil ons namelijk de eeuwigheid inbrengen.

Ons leven is niet een doel op zich. Je leeft je leven – en dan liefst zo aangenaam mogelijk - en verder niet.

Juist niet. [7.3] *De Bijbel leert ons juist om ons leven te zien als een pelgrimsreis.*

Niet naar het aardse, maar naar het hemelse Jeruzalem. Ons vizier is gericht op het voor altijd bij God zijn. Waar geen enkel gevaar ons meer bedreigt. Waar we in alle opzichten veilig zijn.

De reis daar naartoe verloopt dus niet gladjes. Meestal niet. Misschien gaat het wel langs enorme kronkelwegen. We snappen niet – meestal niet – waarom het zo moet gaan.

Maar toch is er een bodem onder ons bestaan, want, zoals Petrus in één van zijn brieven zegt: [7.4] 'Er wacht u, die door Gods kracht wordt bewaard[!], in de hemel een erfenis die nooit vergaat.'

Die bodem onder het bestaan kenden ook die mensen met wie ik de preek begon.

De wandeling die je daar in dat rampgebied kunt maken, eindigt dus met Psalm 121.

Dat is de laatste Bijbeltekst waar je langs komt.

Daarna kom je bij het echt eindpunt: een gedenkteken.

En weet u wat dat gedenkteken is? **Een kruis!** [8 – laten staan tot einde preek]

Een kruis. Direct na de ramp in 1936 daar neer gezet. [Je kunt het op de foto niet zien, maar ...]

Op diezelfde plek stond al eerder een gedenkteken. Van een soortgelijke ramp in 1905.

Geologen zeiden na die ramp: het gebergte is nu stabiel. Zo'n ramp zal niet weer gebeuren.

Ze hadden ongelijk. In 1936 gebeurde het dus weer. Het gedenkteken uit 1905 werd meegesleurd.

Alleen een paar stalen bevestigingskabels zijn nog te zien.

En dan toch Psalm 121. En dan toch een kruis neerzetten.

Dat is nou de taal van het geloof: Hij zal ons bewaren voor alle kwaad.

Ja – en als dan zo'n ramp weer gebeurt? Hij zal ons bewaren voor alle kwaad.

Als we het bij Hem zoeken. Dan – als we Hem vragen/bidden/smeken/het uitschreeuwen tegen Hem - 'dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren'.

In Jezus Christus horen we over Gods bewaring op zijn allerdiepst.

Voor Hem was er aan het kruis, op Golgotha, drie uur lang geen hulp.

In die verlatenheid riep Hij: Mijn God, mijn God waarom hebt u Mij verlaten?

En de gelovige weet: opdat wij nooit meer door Hem verlaten zouden worden!

Want daardoor heeft Hij alle kwaad overwonnen. Geboet voor al mijn zonden.

Het leven kan me dan soms pijn doen. Heel erg soms.

Maar er ligt een bodem onder mijn bestaan.

Dit bestaan krijgt mij er toch niet onder. Toch niet.

Niet omdat ik zo sterk ben.

Maar omdat in Christus de Heer mijn bewaarder is, van nu tot in eeuwigheid.